
TOEZICHTSRAPPORT

Inzake het onderzoek van de Commissie van Toezicht naar de uitwisseling van gegevens
tussen de AIVD en de IND

Inhoudsopgave

Paragraaf 1. Inleiding	1
Paragraaf 2. Opzet van het onderzoek	1
Paragraaf 3. Het wettelijk kader	2
3.1 WIV 2002	2
3.1.1 Gegevens van de IND naar de AIVD	2
3.1.2 Gegevens van de AIVD naar de IND	4
3.2 Het Convenant	4
3.3 De CT Infobox	5
3.4 De (zogenoemde) lijn Dales	6
Paragraaf 4. De toekomstige regeling	7
Paragraaf 5. Bevindingen van de Commissie	7
5.1 Bevraging IND door de AIVD	7
5.1.1 Inzien dossiers	8
5.1.2 Zoekvragen	8
5.1.3 Risicoprofielen	9
5.1.4 De AIVD en de visumprocedure	9
5.1.5 Conclusie	10
5.2 Verstrekking gegevens door de AIVD aan de IND	11
5.3 Contacten tussen asielzoekers en de AIVD	11
Paragraaf 6. Conclusies en aanbevelingen	13
Bijlage Convenant inzake uitwisseling van gegevens tussen de AIVD en de IND	

TOEZICHTSRAPPORT

Inzake het onderzoek van de Commissie van Toezicht naar de uitwisseling van gegevens tussen de AIVD en de IND

1. Inleiding

De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) is een agentschap van het Ministerie van Justitie dat onder de verantwoordelijkheid van de Staatssecretaris van Justitie (voorheen de Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie) onderzoeken instelt naar en besluiten neemt over de toelating, het toezicht en de terugkeer van vreemdelingen. De Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) is in het kader van zijn taken op het gebied van de nationale veiligheid geïnteresseerd in de informatie waarover de IND beschikt. Omgekeerd kan de IND bij het nemen van besluiten in het kader van de Vreemdelingenwet 2000 aangewezen zijn op gegevens van de AIVD. Deze wederkerige relatie tussen de diensten vormt het onderwerp van dit toezichtsrapport.

Op grond van haar toezichthoudende taak ex artikel 64 van de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten 2002 (WIV 2002) heeft de Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (verder: de Commissie) een onderzoek verricht naar de uitwisseling van gegevens tussen de AIVD en IND. Van het voornemen tot het instellen van onderhavig onderzoek is door de Commissie conform artikel 78, derde lid, WIV 2002 reeds op 15 april 2004 mededeling gedaan aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en aan de Voorzitter van de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.¹ De Commissie heeft echter prioriteit gegeven aan andere onderzoeken met een spoedeisender karakter.

Zoals aangekondigd is tevens onderzoek verricht naar de uitwisseling van gegevens tussen de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD) en de IND. De Commissie heeft er echter van afgezien hierover in een apart toezichtsrapport te rapporteren vanwege de gebleken summiere contacten tussen deze diensten. Dit laatste is toegelicht in een brief aan de Minister van Defensie. In een separate brief is de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal op de hoogte gesteld.

2. Opzet van het onderzoek

Het onderzoek van de Commissie heeft zich gericht op de uitwisseling van gegevens tussen de AIVD en de IND en strekte zich in beginsel uit tot alle vormen van samenwerking die hebben plaatsgevonden tussen de beide diensten. In dit toezichtsrapport besteedt de Commissie zowel aandacht aan de samenwerking in het kader van de gegevens die de AIVD ontvangt van de IND als aan de samenwerking rondom de gegevens die door de AIVD aan de IND worden verstrekt. Daarnaast gaat de Commissie in op een met de samenwerking

¹ De Commissie doet tegenwoordig ook mededeling van het voornemen tot het instellen van een onderzoek aan de Voorzitter van de Eerste Kamer. Toen dit rapport werd aangekondigd was dit echter nog niet het geval.

tussen de diensten samenhangend punt, namelijk de contacten die de AIVD onderhoudt met informanten en agenten die tevens asielzoeker zijn. Dit laatste punt heeft in het verleden onder meer de aandacht gekregen van de Tweede Kamer, hetgeen extra reden is voor de Commissie om er in het kader van het onderhavige onderzoek dieper op in te gaan.

Bij het onderzoek is naslag verricht in de dossiers bij de AIVD. Daarnaast is er een aantal gesprekken gevoerd met de functionarissen van de AIVD die betrokken zijn bij de samenwerking met de IND. Het betreft hier de directeur van de directie Democratische Rechtsorde, enkele betrokken teamhoofden, de verantwoordelijke relatiebeheerder en medewerkers van de afdeling Kabinet en Juridische Aangelegenheden (KJA). Tevens is gesproken met functionarissen van de IND. Vanwege de betrokkenheid van het Ministerie van Buitenlandse Zaken bij de visumprocedure, die in het rapport aan de orde komt, is er tevens gesproken met een functionaris van dit ministerie.

Het onderzoek kent een tweetal begrenzingspunten. Ten eerste heeft de Commissie de verstrekking van gegevens in de vorm van ambtsberichten door de AIVD aan de IND niet aan een onderzoek onderworpen.² Deze ambtsberichten zijn reeds aan de orde gekomen in het onderzoek van de Commissie naar de rechtmatigheid van de door de AIVD uitgebrachte ambtsberichten.³ Hoewel de Commissie de rechtmatigheid van de ambtsberichten als zodanig niet behandelt in het onderhavige toezichtsrapport, besteedt zij uiteraard wel aandacht aan de uitwisseling van gegevens die plaats kan vinden rondom het uitbrengen van de ambtsberichten. Ten tweede komt ook de uitwisseling van gegevens in het kader van de CT Infobox niet aan de orde in dit onderzoek, omdat hierover afzonderlijk wordt gerapporteerd.⁴

Het rapport bevat een geheime bijlage ten behoeve van de Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

3. Het wettelijk kader

3.1 WIV 2002

3.1.1 Gegevens van de IND naar de AIVD

De AIVD kan zich ingevolge artikel 17, eerste lid, onder a, van de WIV 2002 bij de uitvoering van zijn taak, dan wel ter ondersteuning van een goede taakuitvoering, wenden tot de IND voor het verzamelen van gegevens. Wanneer de AIVD onderzoek verricht met betrekking tot organisaties of personen die een gevaar vormen voor de nationale veiligheid (a-taak)⁵, informatie nodig heeft in het kader van een veiligheidsonderzoek (b-taak), onderzoek

² In 2005 bijvoorbeeld bracht de AIVD in verband met radicalisering en terrorisme twaalf ambtsberichten uit aan de IND. *Kamerstukken II 2006/07*, 30 800 VII, nr. 4, p. 4.

³ Toezichtsrapport nr. 9a inzake het onderzoek van de Commissie naar de door de AIVD uitgebrachte ambtsberichten in de periode van januari 2004 tot oktober 2005. *Kamerstukken II 2005/06*, 29 924, nr. 13 (bijlage). Zie ook www.ctivd.nl.

⁴ Toezichtsrapport nr. 12 inzake het onderzoek van de Commissie naar de Contra Terrorisme Infobox, vastgesteld op 21 februari 2007 en aangeboden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op 26 februari 2007. *Kamerstukken II 2006/07*, 29 924, nr. 16 (bijlage). Zie ook www.ctivd.nl.

⁵ In artikel 6, tweede lid, onder a, van de WIV 2002 staat de a-taak beschreven als het in het belang van de nationale veiligheid verrichten van onderzoek met betrekking tot organisaties en personen die door de doelen die zij nastreven, dan wel door hun activiteiten aanleiding geven tot het ernstige vermoeden dat zij een gevaar vormen voor het voortbestaan van de democratische rechtsorde, dan wel voor de veiligheid of voor andere gewichtige belangen van de staat.

verricht betreffende andere landen (d-taak) of, sinds de invoering van een nieuw stelsel voor bewaking en beveiliging op 29 december 2006⁶, informatie behoeft voor het opstellen van dreigings- en risicoanalyses (e-taak)⁷, kan de dienst zich tot de IND wenden.⁸ Blijkens het derde lid van artikel 17 WIV 2002 kunnen eventuele bij of krachtens de wet geldende voorschriften ten aanzien van de verstrekking van deze gegevens de AIVD niet worden tegengeworpen. Bij een vraag van de AIVD als bedoeld in artikel 17 van de WIV 2002 blijven eventueel voor de IND geldende beperkingen ten aanzien van de verstrekking van gegevens aan derden buiten toepassing. Dit laatste betekent echter niet dat de IND volgens artikel 17 WIV 2002 verplicht zou zijn om de gevraagde gegevens te verstrekken. De huidige regeling kent als uitgangspunt de vrijwillige verstrekking van gegevens.⁹

Niet alleen de eigen taakstelling stelt grenzen aan wat de AIVD ingevolge artikel 17 van de WIV 2002 mag vragen aan de IND, ook de regels ten aanzien van de verwerking van gegevens stellen hieraan beperkingen. Daar het verzamelen van gegevens een vorm van gegevensverwerking is (artikel 1, onder f, WIV 2002), moeten hieraan de voor verwerking geldende eisen worden gesteld.¹⁰ Ingevolge artikel 12, eerste lid, van de WIV 2002 vindt de verwerking van gegevens slechts plaats met inachtneming van de vereisten die daaraan bij of krachtens de WIV 2002 zijn gesteld. Artikel 13, eerste lid, van de WIV 2002 noemt limitatief de categorieën van personen op wie de verwerking van persoonsgegevens door de AIVD betrekking kan hebben. Ten aanzien van het opvragen van gegevens door de AIVD aan de IND zijn met name de eerste drie categorieën van belang: (a) personen die aanleiding geven tot het ernstige vermoeden dat zij een gevaar vormen voor de democratische rechtsorde, dan wel voor de veiligheid of voor andere gewichtige belangen van de staat, (b) personen die toestemming hebben verleend voor een veiligheidsonderzoek¹¹ en (c) personen omtrent wie dat noodzakelijk is in het kader van het onderzoek betreffende andere landen (in het kader van de buitenlandtaak van art. 6 lid 2 onder d WIV 2002).

Voorts is het derde lid van artikel 13 van de WIV 2002 relevant, waarin is bepaald dat de verwerking van persoonsgegevens wegens iemands godsdienst of levensovertuiging, ras, gezondheid en seksuele leven niet plaatsvindt. Het is overigens wel mogelijk gegevens betreffende deze kenmerken te verwerken als dit gebeurt in aanvulling op de verwerking van andere gegevens en dit onvermijdelijk is voor het doel van de gegevensverwerking.¹² De politieke gezindheid is uitgezonderd van de opsomming van artikel 13, derde lid, van de WIV 2002. De goede taakuitvoering van een inlichtingen- en veiligheidsdienst zou ernstig gefrustreerd worden zo niet onmogelijk worden gemaakt wanneer er geen verwerking op basis van politieke gezindheid zou kunnen plaatshebben, aldus de memorie van toelichting bij het toenmalige wetsvoorstel van de WIV 2002.¹³

Tevens bepaalt artikel 12, tweede lid, van de WIV 2002 dat de verwerking van gegevens slechts voor een bepaald doel plaatsvindt en slechts voor zover dat noodzakelijk is voor een

⁶ *Stb.* 2006, 719.

⁷ *Kamerstukken II* 2004/05, 30 070, nr. 3, p. 3 (MvT).

⁸ De AIVD verzamelt geen informatie op basis van de c-taak (de beveiligingsbevorderende taak).

⁹ Zie voor een uiteenzetting van de beoogde toekomstige regeling paragraaf 4.

¹⁰ *Kamerstukken II* 1999/00, 25 877, nr. 8, p. 41.

¹¹ In sommige gevallen kan het IND-dossier van de betrokkene waardevolle informatie geven over bijvoorbeeld familieomstandigheden en het vluchtverhaal.

¹² Met het begrip 'onvermijdelijk' is beoogd aan te geven dat bij de verwerking van een gegeven als bedoeld in artikel 13, derde lid, WIV 2002 aan een zwaarder criterium dient te worden voldaan dan bij de verwerking van andere gegevens, die krachtens artikel 12, tweede lid, WIV 2002 noodzakelijk behoort te zijn. *Kamerstukken II* 1997/98, 25 877, nr. 3, p. 20.

¹³ *Kamerstukken II* 1997/98, 25 877, nr. 3, p. 20.

goede uitvoering van de WIV 2002 of de Wet veiligheidsonderzoeken. Het is de AIVD dus niet toegestaan zogenoemde fishing expeditions te ondernemen, waarbij zonder van tevoren vastgestelde zoekcriteria wordt gehengeld in gegevensbestanden. Tot slot dient de verwerking in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze te geschieden, aldus artikel 12, derde lid, van de WIV 2002.

3.1.2 Gegevens van de AIVD naar de IND

Ten aanzien van de externe verstrekking van gegevens door de AIVD aan de IND geldt een onderscheid tussen algemene gegevens en persoonsgegevens. Voor de eerste categorie geldt dat de AIVD hieromtrent in het kader van een goede taakuitvoering mededeling kan doen aan de Ministers wie deze aangaan (art. 36, eerste lid, onder a, WIV 2002) en aan andere bestuursorganen wie deze aangaan (art. 36, eerste lid, onder b, WIV 2002). Hierbij gaat het dus om de verstrekking van gegevens aan de IND en de verantwoordelijke bewindspersoon in het kader van de taakuitvoering van de AIVD.

Artikel 39 van de WIV 2002 biedt tevens de mogelijkheid om ook buiten het kader van de taken van de AIVD mededeling te doen van gegevens aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen personen of instanties die betrokken zijn bij de uitvoering van een publieke taak. Hier dient dan wel een dringende en gewichtige reden aan ten grondslag te liggen en bovendien moet de mededeling schriftelijk geschieden. De IND is echter in het Aanwijzingsbesluit artikel 39 WIV 2002 niet opgenomen. Wel kunnen gegevens worden verstrekt aan de voor de IND verantwoordelijke bewindspersoon.¹⁴

Wanneer de externe verstrekking betrekking heeft op persoonsgegevens, geldt dat deze schriftelijk door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties of namens deze het hoofd van de AIVD worden meegedeeld aan de persoon of instantie die bevoegd is maatregelen te treffen (art. 40 lid 1 WIV 2002). In spoedeisende gevallen is mondelinge verstrekking mogelijk, op voorwaarde dat dit zo snel mogelijk schriftelijk wordt bevestigd (art. 40 lid 2 WIV 2002). Van de verstrekking van persoonsgegevens behoort ingevolge artikel 42 van de WIV 2002 aantekening te worden gehouden. Volgens de Memorie van Toelichting bij de WIV 2002 stuurt de AIVD een ambtsbericht indien op grond van de te verstrekken gegevens door het bevoegde gezag tegen de desbetreffende persoon naar verwachting maatregelen zullen worden getroffen waardoor deze persoon in zijn rechtmatige belangen wordt geschaad.¹⁵

3.2 *Het Convenant*¹⁶

De in de loop der tijd gegroeide samenwerking tussen de AIVD en de IND heeft in juni 2003 geleid tot het opstellen van een convenant tussen beide diensten.¹⁷ In dit Convenant inzake uitwisseling van gegevens tussen de AIVD en de IND staat onder meer de mogelijkheid dat de AIVD de IND gegevens verstrekt die van belang kunnen zijn bij het nemen van besluiten bij en/of krachtens de Vreemdelingenwet 2000. Tevens is er de mogelijkheid dat de AIVD algemene of specifieke (individuele) gegevens kan verstrekken inzake de betrokkenheid van personen bij mensensmokkel, die voor de IND van belang kunnen zijn in het kader van de bestrijding daarvan. Wanneer de AIVD gegevens verstrekt aan de IND, vindt dit plaats door

¹⁴ In artikel 1 sub a van het Aanwijzingsbesluit artikel 39 WIV 2002 zijn 'Onze Ministers' aangewezen als persoon bedoeld in artikel 39 WIV 2002.

¹⁵ *Kamerstukken II 1997/98*, 25 877, nr. 3, p. 55.

¹⁶ De Commissie heeft het convenant opgenomen als bijlage bij dit toezichtsrapport.

¹⁷ *Stcrt.* 2003, 115, p. 13.

middel van een ambtsbericht, uitgaande van het hoofd van de AIVD en gericht aan het hoofd van de IND, zo schrijft het convenant voor. Het convenant stelt hogere eisen dan het hierboven genoemde stuk uit de Memorie van Toelichting bij de WIV 2002, omdat ook wanneer er niet de verwachting bestaat dat naar aanleiding van de te verstrekken gegevens maatregelen zullen worden getroffen waardoor de betreffende persoon in zijn rechtmatige belangen wordt geschaad, de verstrekking van gegevens (niet zijnde algemene informatie) door de AIVD aan de IND moet plaatsvinden door middel van een ambtsbericht.

De Commissie merkt op dat de gegevensverstrekking aan de IND zoals beschreven in het convenant in overeenstemming dient te zijn met de vereisten die de WIV 2002 stelt aan de externe verstrekking van gegevens. Uitgangspunt van de externe verstrekking van gegevens is dat deze verstrekking past binnen de taakuitvoering van de AIVD. Enkel artikel 39 van de WIV 2002 biedt de mogelijkheid om in uitzonderingsgevallen gegevens te verstrekken die van belang kunnen zijn voor de behartiging van de aan andere bestuursorganen opgedragen belangen. De IND is echter niet in het Aanwijzingsbesluit artikel 39 WIV 2002 is opgenomen. Dit betekent dat de AIVD geen gegevens aan de IND kan verstrekken anders dan in het kader van de eigen taakuitvoering.

Het convenant maakt voorts onder meer melding van de mogelijkheid voor de diensten elkaar voorlichting en juridische ondersteuning te geven wanneer dat nodig mocht zijn.

Het is de Commissie gebleken dat het convenant inmiddels verouderd is. Zo wijst artikel 3, eerste lid, van het convenant het hoofd Bureau Bijzondere Zaken van de IND aan als aanspreekpunt voor operationele zaken. Dit bureau bestaat niet meer als zodanig. Sinds 2004 is het Bureau Veiligheid & Integriteit (BV&I) het aanspreekpunt. Ook het aanspreekpunt van de AIVD zoals genoemd in het tweede lid van dit artikel is niet langer juist. Het aanspreekpunt wordt in de huidige situatie aangewezen door de directeur van de directie Democratische Rechtsorde en niet door de directeur van de directie Staatsveiligheid. De AIVD heeft bevestigd dat het convenant niet langer actueel is, doch ziet er vanaf het te actualiseren. Reden hiervoor is de reeds in een brief van 15 juli 2004 aangekondigde wijziging van de WIV 2002 (de zogenoemde post-Madrid maatregelen), die belangrijke gevolgen zal hebben voor de wettelijke regeling van de uitwisseling van gegevens tussen de AIVD en de IND (zie paragraaf 4). De bepalingen van het Convenant inzake de uitwisseling van gegevens tussen de AIVD en de IND zullen – indien het wijzigingsvoorstel wordt aangenomen – obsoleet worden.

3.3 *De CT Infobox*

De AIVD en de IND werken samen in het kader van de CT Infobox. In dit samenwerkingsverband, opgericht bij convenant¹⁸ van 11 maart 2005, bundelen verschillende diensten hun krachten om een bijdrage te leveren aan de bestrijding van terrorisme en radicalisme. In de CT Infobox wordt informatie van enkele van de deelnemende diensten over netwerken en personen die betrokken zijn bij terrorisme en radicalisme bij elkaar gebracht en vergeleken.¹⁹

De CT Infobox is ondergebracht bij de AIVD en valt onder de WIV 2002. De IND brengt informatie aan op basis van artikel 17 van de WIV 2002. In tegenstelling tot bijvoorbeeld

¹⁸ Zie de bijlage bij de brief van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal d.d. 18 maart 2005; *Kamerstukken II* 2004/05, 29 754 en 27 925, nr. 21.

¹⁹ Zie art. 3 van het convenant van de CT Infobox.

politiefunctionarissen kunnen de medewerkers van de IND niet op basis van artikel 60 van de WIV 2002 werkzaamheden verrichten voor de AIVD. In afwachting van de wetswijziging inzake de zogenoemde post-Madrid maatregelen, waarin de IND zal worden toegevoegd aan artikel 60 WIV 2002 (zie paragraaf 4), worden de medewerkers van de IND aangemerkt als waren zij artikel 60-ambtenaren.²⁰ Zo dienen zij eenzelfde veiligheidsonderzoek als medewerkers van de AIVD te ondergaan en zijn zij onderworpen aan dezelfde geheimhoudingsverplichting, die zich ook uitstrekt in de relatie met hun eigenlijke werkgever, de IND.

Wanneer de samengebrachte informatie erop wijst dat in een bepaald geval een vreemdelingenrechtelijke aanpak opportuun is, kan er van de CT Infobox een advies uitgaan aan de IND waarin wordt aangegeven dat de IND mogelijkheden heeft in relatie tot een bepaalde persoon. Een dergelijk advies wordt aangemerkt als een verstrekking van gegevens ex artikel 36 van de WIV 2002.

De uitwisseling van gegevens tussen de AIVD en de IND in het kader van de CT Infobox zal niet nader in dit rapport aan bod komen. Voor een uitgebreide behandeling van de CT Infobox verwijst de Commissie naar haar onlangs uitgebrachte rapportage over dit onderwerp.²¹

3.4 De (zogenoemde) lijn Dales

Een aantal van de informanten of agenten waarmee de AIVD samenwerkt is asielzoeker en heeft aldus te maken met de IND. Vanwege de kwetsbare en afhankelijke positie waarin de asielzoeker verkeert is reeds in 1992 ten aanzien van het contact met inlichtingen- en veiligheidsdiensten (de toenmalige BVD, nu de AIVD) een richtlijn vastgesteld, die bekend is geworden als de lijn Dales. Deze richtlijn luidt als volgt:

“In het contact met een asielzoeker moet de BVD duidelijk maken dat er geen verplichting bestaat tot medewerking en dat de BVD niet kan beslissen over de toekenning van verblijfsvergunningen. De beleidslijn is en blijft dat een asielzoeker geen positieve of negatieve sancties in het vooruitzicht worden gesteld.”²²

In december 2003 en februari 2004 hebben respectievelijk de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Minister van Vreemdelingenzaken en Integratie tegenover de Tweede Kamer herhaald dat deze beleidslijn nog steeds geldt als leidraad voor het handelen van de AIVD. Een en ander geschiedde naar aanleiding van kamervragen die werden gesteld over de publicatie van het onderzoeksbureau Jansen & Janssen, getiteld “Misleidende methode”.²³ Hierin werd gesteld dat de AIVD in de contacten met asielzoekers in bepaalde gevallen de suggestie wekte dat door medewerking een verblijfsvergunning kon worden verkregen. Mede in het kader van de indertijd gerezen vragen in de Tweede Kamer heeft de Commissie besloten aandacht te besteden aan deze problematiek in dit rapport. Hiertoe heeft zij de operaties van de AIVD waarin is samengewerkt met informanten of

²⁰ Zie de brief van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 september 2005. *Kamerstukken II* 2005/06, 29 754, nr. 29, p. 4.

²¹ Toezichtsrapport nr. 12 inzake het onderzoek van de Commissie naar de Contra Terrorisme Infobox, vastgesteld op 21 februari 2007 en aangeboden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op 26 februari 2007. *Kamerstukken II* 2006/07, 29 924, nr. 16 (bijlage). Zie ook www.ctivd.nl.

²² *Kamerstukken II* 1994/95, 23 900 VII, nr. 28.

²³ Buro Jansen & Janssen, *Misleidende methode*, Breda: Papieren Tijger 2003.

agenten die tevens asielzoeker waren getoetst aan de lijn Dales. De bevindingen van de Commissie worden in paragraaf 5.3 besproken.

4. De toekomstige regeling

Op 9 mei 2006 is het voorstel tot wetswijziging inzake de zogenoemde Post-Madrid maatregelen ingediend bij de Tweede Kamer.²⁴ De voorgestelde wetswijziging zal op twee punten gevolgen hebben voor de samenwerking tussen de AIVD en de IND. Ten eerste zal het hoofd van de IND worden aangewezen als artikel 60-ambtenaar en aldus werkzaamheden ten behoeve van de AIVD gaan verrichten. Ingevolge het tweede lid van artikel 60 van de WIV 2002 wijst vervolgens de Minister waaronder de in het eerste lid genoemde ambtenaren ressorteren in overeenstemming met de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de functionarissen van de IND aan die de feitelijke werkzaamheden zullen verrichten. Deze wijziging dient volgens de Minister om in de toekomst meer recht te kunnen doen aan de belangrijke "oog-en-oor"-functie die de functionarissen van de IND kunnen vervullen ten behoeve van de AIVD.²⁵ Belangrijk verschil met de huidige situatie is dat de artikel 60-functionarissen van de IND onder gezag komen te staan van de AIVD. Tegelijkertijd is de wijziging een reparatie van de huidige situatie waarin functionarissen van de IND werkzaamheden voor de AIVD verrichten in het kader van de CT Infobox zonder dat zij genoemd staan in artikel 60 van de WIV 2002.

Van belang voor de uitwisseling van gegevens tussen de IND en de AIVD is verder de voorgenomen wijziging van artikel 62 van de WIV 2002. Aan dit artikel zullen de ambtenaren van de IND worden toegevoegd. Voortaan zal voor de ambtenaren van de IND de verplichting bestaan onverwijld mededeling te doen aan de AIVD - door tussenkomst van het hoofd van de IND - van gegevens die voor de AIVD van belang kunnen zijn. Tevens zal er een tweede lid aan artikel 62 WIV 2002 worden toegevoegd, waarin de mogelijkheid is opgenomen de verstrekking van gegevens door de instanties genoemd in het eerste lid te laten plaatsvinden op rechtstreekse geautomatiseerde wijze. Met de wijziging van artikel 62 verstrekt de IND voortaan niet enkel gegevens op aanvraag van de AIVD, doch dient de IND ook op eigen initiatief gegevens door te sturen naar de AIVD.²⁶

Met de invoering van de zogenoemde post-Madrid maatregelen zal de samenwerking tussen de AIVD en de IND een ander karakter krijgen. Daartoe aangewezen medewerkers van de IND zullen als artikel 60-medewerker werkzaamheden verrichten onder verantwoordelijkheid van de AIVD en zij zullen tevens verplicht zijn gegevens door te geven aan de AIVD die voor de dienst van belang kunnen zijn. De samenwerking tussen beide diensten zal in dit opzicht niet langer plaatsvinden op basis van vrijwilligheid.

5. Bevindingen van de Commissie

5.1 Bevraging IND door de AIVD

Op basis van artikel 17 van de WIV 2002 stelt de AIVD langs verschillende wegen vragen aan de IND om gegevens te verkrijgen.

²⁴ *Kamerstukken II 2005/06, 30 553, nr. 2.*

²⁵ *Kamerstukken II 2005/06, 30 553, nr. 3, p. 32 (MvT).*

²⁶ *Kamerstukken II 2005/06, 30 533, nr. 3, p. 33-34.*

5.1.1 Inzien dossiers

De AIVD heeft rechtstreeks toegang tot het IND informatiesysteem (INDIS). In dit bestand zijn de persoons- en statusgegevens opgenomen van een ieder die in de administratie van de IND voorkomt. De AIVD kan opzoeken wie er bij de IND is ingeschreven en wat de vreemdelingenrechtelijke status is van deze persoon. Er is echter geen sprake van rechtstreekse toegang tot het achterliggende dossier. Hiervoor dient de AIVD zich te wenden tot het Bureau Veiligheid & Integriteit van de IND. Op basis van artikel 17 van de WIV 2002 kan de AIVD het dossier opvragen. Vereist is dat een dergelijke vraag past binnen de taakstelling van de dienst. De dossiers worden niet alleen opgevraagd in het kader van het onderzoek van de AIVD naar personen en organisaties die een bedreiging vormen voor de nationale veiligheid (a-taak) of in het kader van het onderzoek in het buitenland (d-taak), maar ook wanneer dit nodig wordt geacht bij de uitvoering van veiligheidsonderzoeken (b-taak).

5.1.2 Zoekvragen

De AIVD heeft in enkele gevallen zogenoemde zoekvragen gesteld aan de IND. In dat geval wordt er niet gevraagd om inzage in een concreet dossier, maar geeft een team van de AIVD een aantal zoekcriteria op aan de IND met het verzoek om een lijst te verschaffen met dossiers die voldoen aan deze criteria. Op basis van deze lijst kan de AIVD besluiten bepaalde dossiers in te zien. De zoekvragen worden door het verantwoordelijke teamhoofd vastgesteld.

De Commissie herinnert er in dit kader aan dat het verzamelen van persoonsgegevens dient plaats te vinden binnen de beperkingen die in artikel 13, eerste lid, WIV 2002 zijn neergelegd.²⁷ De persoonsgegevens die uiteindelijk met behulp van de zoekvragen worden verzameld, dienen te vallen onder één van de categorieën genoemd in dit artikel. In het kader van zoekvragen die worden gesteld aan de IND zijn met name de in artikel 13, eerste lid, onder a en c genoemde personen van belang. De verzameling van persoonsgegevens aan de hand van deze zoekvragen kan slechts betrekking hebben op personen die aanleiding geven tot het ernstige vermoeden dat zij een gevaar vormen voor de democratische rechtsorde, dan wel voor de veiligheid of voor andere gewichtige belangen van de staat (art. 13 lid 1 sub a WIV 2002) of op personen omtrent wie dat noodzakelijk is in het kader van het onderzoek betreffende andere landen (art. 13 lid 1 sub c WIV 2002). Het is de AIVD op basis van de huidige wet niet toegestaan om aan de hand van zoekcriteria persoonsgegevens op te vragen omtrent personen die niet vallen onder de in artikel 13, eerste lid, WIV 2002 genoemde categorieën. Het uitzetten van zoekvragen dient bovendien met de nodige zorgvuldigheid te zijn omkleed, zo stelt artikel 12, derde lid, WIV 2002.

De Commissie heeft geconstateerd dat in de paar gevallen waarin de AIVD bij de IND zoekvragen heeft uitgezet, dit heeft plaatsgevonden binnen de vereisten die de WIV 2002 stelt aan het verzamelen van gegevens. In één geval heeft de IND geweigerd de zoekvraag uit te zetten omdat deze te ruim was geformuleerd, waarna in een overleg tussen de AIVD en de IND een nieuwe zoekvraag is geformuleerd. Ook de Commissie acht de aanvankelijke zoekvraag te ruim. Zij was niet in overeenstemming met de vereisten van artikel 12, tweede en derde lid, en artikel 13, eerste en derde lid, van de WIV 2002.

²⁷ *Kamerstukken II 1999/00, 25 877, nr. 8, p. 41.*

In de bovengenoemde gevallen zijn de zoekvragen vastgesteld door het verantwoordelijke teamhoofd en niet voorgelegd aan de juridische afdeling van de AIVD. De Commissie vindt dit in het kader van de noodzakelijke zorgvuldigheid onwenselijk. Zij is van oordeel dat het uitzetten van de zoekvragen met meer procedurele zorgvuldigheid dient te worden omkleed dan nu het geval is. De Commissie beveelt aan dat de zoekvragen voordat zij worden uitgezet voortaan worden getoetst op de vereisten gesteld in de artikelen 12, tweede en derde lid, 13, eerste en derde lid, en 17 jo. artikel 6, tweede lid, WIV 2002 door of vanwege de afdeling Kabinet en Juridische Aangelegenheden van de AIVD.

5.1.3 Risicoprofielen

In april 2003 verscheen een advies inzake vreemdelingenbeleid en terrorismebestrijding van de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ).²⁸ Deze Commissie heeft onder meer aanbevolen bij de toelating van vreemdelingen tot Nederland te werken met risicoprofielen. Wanneer een vreemdeling zou passen in een risicoprofiel, behoorde deze onder de aandacht te worden gebracht van de immigratieautoriteiten en de AIVD, aldus de ACVZ. Deze aanbeveling is door de Minister van Vreemdelingenzaken en Integratie overgenomen. Een interdepartementale werkgroep is met de aanbeveling van de ACVZ aan de slag gegaan.²⁹

De AIVD heeft in dit kader risico-indicatoren ontworpen ten behoeve van de IND. Onder een risico-indicator wordt verstaan een kenmerk dat systematisch wordt gesignaleerd bij personen of organisaties die in relatie kunnen worden gebracht met terroristische activiteiten. Bij het ontwerpen van de indicatoren wordt de kennis gebruikt die bij de AIVD aanwezig is omtrent de modus operandi die bepaalde personen en netwerken hanteren om Nederland binnen te komen en zich internationaal te verplaatsen. Te denken valt bijvoorbeeld aan een bepaalde reisroute. De risico-indicatoren zijn besproken met bepaalde ambtenaren van de IND, met het verzoek personen die beantwoorden aan deze indicatoren onder de aandacht te brengen van de AIVD. Hierbij wijst de AIVD in de toelichting erop dat het niet een soort van afvinklijst betreft waarmee terroristen kunnen worden ontdekt, maar dat het beantwoorden aan de indicatoren er in beginsel slechts op wijst dat nader onderzoek door de AIVD geboden is.

De IND legt op basis van de indicatoren een persoon voor aan de AIVD opdat deze kan onderzoeken en beoordelen of die persoon een gevaar voor de nationale veiligheid vormt. Wanneer de AIVD dit laatste constateert, kan er een ambtsbericht worden verstrekt aan de IND waarin staat dat de persoon een gevaar vormt voor de nationale veiligheid.

5.1.4 De AIVD en de visumprocedure

Hoewel de Staatssecretaris van Justitie (voorheen de Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie) politiek verantwoordelijk is voor inhoud en uitvoering van het vreemdelingenbeleid, draagt de Minister van Buitenlandse Zaken verantwoordelijkheid voor het visumbeleid en de uitvoering hiervan, de behandeling van de machtiging tot voorlopig verblijf daaronder begrepen. Grondslag hiervoor vormt nog altijd artikel 7 van het Soeverein Besluit van 12 december 1813 van de latere Koning Willem I.

²⁸ *Vreemdelingenbeleid en terrorismebestrijding. Advies van de Adviescommissie Vreemdelingenzaken (ACVZ)*, Den Haag: ACVZ 2003.

²⁹ Zie de brief van de Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie aan de Tweede Kamer van 3 november 2003. *Kamerstukken II 2003/04*, 27 925, nr. 103, p. 10-11.

Het overgrote deel van de visumaanvragen kan worden afgedaan door de consulaire vertegenwoordigingen in het buitenland. Voor bepaalde categorieën aanvragen geldt dit echter niet. Op basis van de instructies die de consulaire vertegenwoordigingen hanteren worden deze aanvragen doorgestuurd naar ofwel de Visadienst ofwel het Ministerie van Buitenlandse Zaken. De Visadienst behandelt de aanvragen in het kader van visa voor kort verblijf. Deze dienst verricht zijn taak onder politieke verantwoordelijkheid van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, maar is feitelijk – qua bemanning en behuizing – ondergebracht bij de IND. De aanvragen in het kader van onder andere zakenbezoeken, diplomatieke aangelegenheden, congressen en bezoeken met een politiek karakter komen terecht op het Ministerie van Buitenlandse Zaken, waar zij worden afgedaan door de afdeling Visum- en Vreemdelingenzaken van de Directie Personenverkeer, Migratie en Vreemdelingenzaken (DPV/VV). Tot slot is de Visadienst ook direct betrokken bij de behandeling van terugkeervisa en verlengingen.

Recentelijk was de visumprocedure onderdeel van debat naar aanleiding van de komst naar ons land van de moslimleider Mohammed Anas Noorani Siddiqui. Tijdens het Algemeen Overleg terrorismebestrijding van 7 september 2006 nam de Tweede Kamer de motie van het lid Van der Staaij (SGP) aan waarin de regering werd verzocht de Kamer nader te informeren over de wijze waarop in de praktijk wordt omgegaan met het ontzeggen van de toegang tot Nederland aan personen die een gevaar vormen voor de openbare orde en/of nationale veiligheid en te bezien in hoeverre het in individuele gevallen uit te voeren onderzoek verdiept kan worden en de in dit verband gehanteerde toetsingscriteria kunnen worden aangescherpt.³⁰ De regering heeft deze aspecten van de visumprocedure nader toegelicht in de periodieke voortgangsrapportage Plan van aanpak Grenscontroles.³¹ Zij wijst onder meer op de verwachte realisatie in 2008 van een databank waarin visumgegevens van de EU lidstaten kunnen worden geraadpleegd en op de mogelijkheid de functionarissen van de AIVD die op een aantal ambassades en consulaten zijn gestationeerd meer te betrekken bij de beoordeling van individuele visumaanvragen.

De AIVD heeft aan de bij de visumverstrekking betrokken instanties kenbaar gemaakt bij welke visumaanvragen een beoordeling van het gevaar voor de nationale veiligheid aangewezen is. Deze aanvragen worden doorgestuurd naar de AIVD. Ook hier geldt dat, wanneer daartoe aanleiding is, een ambtsbericht kan worden verstrekt waarin staat dat de persoon een gevaar vormt voor de nationale veiligheid.

5.1.5 Conclusie

De Commissie heeft bij de hierboven beschreven vormen van samenwerking tussen de AIVD en de IND behoudens een enkele uitzondering (het geval van de te ruim geformuleerde zoekvraag, zie paragraaf 5.1.2) geen onregelmatigheden geconstateerd. In de door de Commissie onderzochte gevallen bleef de AIVD bij het opvragen van gegevens ex artikel 17 van de WIV 2002 binnen de eigen taakuitvoering. De verzameling en verwerking van de gegevens verkregen van de IND beantwoordt aan de vereisten gesteld bij de bepalingen in de WIV 2002.

³⁰ *Kamerstukken II 2006/07*, 27 925, nr. 229.

³¹ *Kamerstukken II 2006/07*, 30 315, nr. 4.

5.2 *Verstrekking gegevens door de AIVD aan de IND*

Het Convenant inzake de uitwisseling van gegevens tussen de AIVD en de IND maakt een onderscheid tussen de verstrekking van algemene informatie (gegevens niet zijnde persoonsgegevens) en de verstrekking van (specifieke) gegevens. De verstrekking van algemene informatie is in beginsel niet aan een vormvereiste gebonden. De verstrekking van gegevens vindt plaats door middel van een ambtsbericht, zo bepaalt artikel 2, eerste lid, van het convenant. Voor een uitvoerige beschouwing van de ambtsberichten van de AIVD verwijst de Commissie naar haar rapport hieromtrent.³² Zoals al eerder gezegd, heeft de Commissie reeds in dit rapport de uitgebrachte ambtsberichten aan een onderzoek onderworpen. In het onderhavige onderzoek zijn de ambtsberichten niet opnieuw onderzocht, doch heeft de Commissie zich gericht op de overige verstrekking van gegevens door de AIVD aan de IND.

In de door de Commissie onderzochte gevallen van gegevensverstrekking door de AIVD aan de IND blijft de AIVD bij de verstrekking van gegevens binnen de kaders gesteld door het convenant en de wet. De Commissie constateert dat de verstrekking van algemene informatie (niet zijnde persoonsgegevens) mondeling plaatsvindt tijdens de reguliere contacten tussen de diensten, terwijl er bij de verstrekking van andere gegevens een ambtsbericht uitgaat.

Wel merkt de Commissie op – zij heeft dit reeds eerder geconstateerd in het genoemde rapport ambtsberichten – dat het overleg dat plaatsvindt tussen de diensten vooruitlopend op het uitbrengen van een ambtsbericht niet duidelijk is geregeld. Zij herhaalt haar aanbeveling om te voorzien in een regeling waarin een vaste functionaris bij de IND wordt aangewezen ten behoeve van het contact tussen de diensten in het kader van de ambtsberichten. Hierbij kan de figuur van de Landelijk Officier van Justitie, die fungeert als tussenpersoon bij ambtsberichten gericht aan het Openbaar Ministerie, als voorbeeld dienen.

5.3 *Contacten tussen asielzoekers en de AIVD*

De Commissie heeft in het kader van dit onderzoek aandacht besteed aan de contacten die de AIVD onderhoudt met betrekking tot informanten of agenten van de AIVD, wanneer deze met de IND te maken hebben. Hierbij is het de Commissie te doen geweest om de wijze waarop de AIVD is omgegaan met de beleidslijn, dat contact slechts plaatsvindt op basis van vrijwilligheid en dat aan asielzoekers in ruil voor samenwerking geen sanctie of beloning op het vlak van de verblijfsrechtelijke status in het vooruitzicht wordt gesteld (lijn Dales).

De AIVD kan de Staatssecretaris van Justitie (voorheen de Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie) informeren indien een vreemdeling die niet in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning, over informatie beschikt die van wezenlijk belang is voor de taakuitvoering van de AIVD.³³ In de voorkomende gevallen ontkomt de AIVD er niet aan dit ook in het contact met de desbetreffende vreemdeling aan de orde te stellen.

³² Toezichtsrapport nr. 9a inzake het onderzoek van de Commissie naar de door de AIVD uitgebrachte ambtsberichten in de periode van januari 2004 tot oktober 2005. *Kamerstukken II 2005/06*, 29 924, nr. 13 (bijlage). Zie ook www.ctivd.nl.

³³ *Kamerstukken II 1991/92*, 22 373, nr. 5.

De lijn Dales is verwerkt in de interne instructies die de operateurs van de AIVD als leidraad hanteren. De beleidslijn dat asielzoekers geen beloningen of sancties op vreemdelingenrechtelijk gebied in het vooruitzicht worden gesteld, is algemeen bekend binnen de AIVD. De voor het contact met asielzoekers verantwoordelijke functionarissen laten niet na deze beleidslijn over te brengen aan de informanten en agenten met wie zij werken. De AIVD maakt tijdens de eerste contacten duidelijk dat er geen verplichting bestaat tot medewerking. Ook wordt de potentiële informant of agent er (desgevraagd) op attent gemaakt dat het niet aan de AIVD is om te beslissen omtrent verblijfsvergunningen.

Het voorgaande laat onverlet dat de AIVD in bepaalde gevallen, wanneer dit in het belang van de nationale veiligheid noodzakelijk is, wel degelijk de asielzoeker toezegt zich te zullen *inspannen* opdat de vreemdelingenrechtelijke procedure tot een positief resultaat zal leiden. In deze gevallen wordt overigens tevens duidelijk gemaakt dat de AIVD niet de instantie is die uiteindelijk beslist. De AIVD doet de toezegging zich te zullen inspannen, maar belooft geen concrete beloning op vreemdelingenrechtelijk vlak. Deze praktijk, ook al vormt zij geen directe inbreuk op de lijn Dales, staat toch wel enigszins op gespannen voet met de beleidslijn, waarin het verbod beperkt is tot het in het vooruitzicht stellen van sancties of beloningen. De Commissie wijst hierbij op het belang zorgvuldigheid en terughoudendheid te betrachten. De lijn Dales dient immers juist om de asielzoeker vanwege diens kwetsbare positie verbonden aan de verblijfsrechtelijke onzekerheid bescherming te verlenen.

Belangrijk in dit kader is tevens het beeld dat asielzoekers hebben van een inlichtingen- en veiligheidsdienst. Asielzoekers zijn veelal gewend aan een oppermachtige geheime dienst, die naar goeddunken kan beschikken over de mogelijkheden mensen te belonen of te straffen. De Commissie constateert dat dit beeld blijft voortbestaan, ook nadat de vreemdeling door de AIVD te kennen is gegeven dat de dienst niet kan beslissen over het toekennen van verblijfsvergunningen en dergelijke. Deze omstandigheden maken het voor de AIVD niet gemakkelijk een zuiver beeld te scheppen van wat de dienst wel en niet kan. Op deze manier ontstaat er bij de asielzoeker in sommige gevallen ondanks de uitleg van de AIVD een verkeerd beeld van de mogelijkheden van de dienst.

De Commissie wijst erop dat een dergelijke onjuiste beeldvorming over wat de mogelijkheden van de AIVD zijn op langere termijn ook de belangen van de AIVD zelf zou kunnen schaden. Enerzijds zou een teleurgestelde asielzoeker zijn samenwerking met de AIVD kunnen beëindigen wanneer blijkt dat zijn beeld van wat de dienst kan bewerkstelligen niet overeenkomt met wat de dienst werkelijk voor hem kan betekenen. Anderzijds zou een verkeerd beeld van wat de AIVD kan bewerkstelligen ertoe kunnen leiden dat de asielzoeker bang is niet beloond te zullen worden wanneer hij onvoldoende informatie levert aan de AIVD. Het mag duidelijk zijn dat dit de betrouwbaarheid van de geleverde informatie niet ten goede zou komen.

Dit indachtig beveelt de Commissie de AIVD aan terughoudendheid te betrachten met het doen van toezeggingen, ook wanneer daarbij duidelijk wordt aangetekend dat het slechts een toezegging tot inspanning betreft en er geen concrete beloning op vreemdelingenrechtelijk vlak in het vooruitzicht wordt gesteld.

In ieder geval dient naar het oordeel van de Commissie voorop te staan dat tijdens de eerste gesprekken met een nieuwe informant of agent door de AIVD duidelijk wordt gemaakt dat de dienst niets voor de asielzoekers kan betekenen op vreemdelingenrechtelijk vlak. Pas wanneer een informant of agent betrouwbaar is gebleken en dit in het belang van de nationale veiligheid noodzakelijk is, kan de AIVD de toezegging doen zich te zullen

inspannen opdat de vreemdelingenrechtelijke procedure tot een positief resultaat zal leiden, waarbij overigens te allen tijde voor de asielzoeker duidelijk moet zijn dat de AIVD niet de instantie is die beslist of een doorslaggevende stem heeft in de beslissing.

6. Conclusies en aanbevelingen

- 6.1 De Commissie heeft bij de verstrekking van gegevens van de IND aan de AIVD behoudens een enkele uitzondering (het geval van de te ruim geformuleerde zoekvraag, zie paragraaf 5.1.2) geen onregelmatigheden geconstateerd. In de door de Commissie onderzochte gevallen bleef de AIVD bij het opvragen van gegevens ex artikel 17 van de WIV 2002 binnen de eigen taakuitvoering. De verzameling en verwerking van de gegevens verkregen van de IND beantwoordt aan de vereisten gesteld bij de bepalingen in de WIV 2002. (paragraaf 5.1.5)
- 6.2 De Commissie is van oordeel dat het uitzetten van de zoekvragen met meer procedurele zorgvuldigheid dient te worden omkleed dan nu het geval is. Zij beveelt aan dat de zoekvragen voordat zij worden uitgezet voortaan worden getoetst op de vereisten gesteld in de artikelen 12, tweede en derde lid, 13, eerste en derde lid, en 17 jo. artikel 6, tweede lid, WIV 2002 door of vanwege de afdeling Kabinet en Juridische Aangelegenheden van de AIVD. (paragraaf 5.1.2)
- 6.3 In de door de Commissie onderzochte gevallen van gegevensverstrekking door de AIVD aan de IND blijft de AIVD bij de verstrekking van gegevens binnen de kaders gesteld door het convenant en de wet. Wel merkt de Commissie op dat het overleg dat plaatsvindt tussen de diensten vooruitlopend op het uitbrengen van een ambtsbericht niet duidelijk is geregeld. Zij beveelt aan om te voorzien in een regeling waarin een vaste functionaris bij de IND wordt aangewezen inzake het contact tussen de diensten in het kader van de ambtsberichten. (paragraaf 5.2)
- 6.4 De Commissie heeft geen directe inbreuk geconstateerd op de beleidslijn dat asielzoekers die werkzaam zijn als informant of agent voor de AIVD geen beloning op het vreemdelingenrechtelijk vlak in het vooruitzicht wordt gesteld (lijn Dales). Wel constateert zij dat de praktijk waarin de AIVD toezegt zich te zullen inspannen opdat de vreemdelingenrechtelijke procedure tot een positief resultaat zal leiden, enigszins op gespannen voet staat met deze beleidslijn, omdat ze door de betrokken asielzoeker licht verkeerd begrepen kan worden. De Commissie beveelt de AIVD aan hierin zorgvuldigheid en terughoudendheid te betrachten, gelet op de uitgangspunten van de genoemde beleidslijn. (paragraaf 5.3)

Vastgesteld in de vergadering van de Commissie d.d. 18 april 2007